

### DE SCHWARTZE-TENTOONSTELLING.

Kunstenaars-dynastieën heeft de geschiedenis genoeg aan te wijzen; ik noem, omdat ze mij nu juist te binnen schieten, de Bellini's, de Breughels, het is echter uitzondering dat hun heerschappij zich, als bij de Schwartze's, over drie geslachten uitstrekt. Het is nog grooter uitzondering, dat het talent een spilleen blijkt, en dat tot tweemaal toe. Johann Georg Schwartze — Thérèse en Georgine Schwartze — Lizzy Ansingh, zie hier de stamboom van dit begaafde geslacht, voor zoover hij de kunst onmiddellijk aangaat.

Drie geslachten — ik weet niet of het talent om te regeeren langer overerfelijk is, en of dit natuurverschijnsel niet een aanwijzing zou kunnen zijn ook op staatkundig gebied. Begrijpelijk is, dat in het rijk der kunsten reeds het tweede geslacht der dynastie een zeker aureool van traditie om het hoofd voelt groeien en de hulde der wereld veel meer als een recht accepteert, dan een arme drommel, die als Napoleon, zijn eigen voorvader moet zijn. De buitenwereld vat het juist zoo op; er vormt zich een soort van hofhouding, zelfs een camarilla, er vormt zich ook daardoor een oppositie. Om deze laatste te bestrijden meldt zich dan weer een poet-laureate of lofzanger aan (ten onrechte criticus genaamd), die zich koestert in de gunst van het hof, gelijk het hof zich koestert in zijn zaligspreking. Alleen de nar die het recht had de waarheid te spreken, ontbreekt aan de moderne hofhoudingen, ook aan deze vrees ik.

Op het punt van critiek zonder bijoogmerken van politieken aard, zijn de leden van dynastieën gewoonlijk niet verwend. Laat mij trachten, eenigszins in deze leemte te voorzien.

George Schwartze was de portretschilder van voorname en vermogende Amsterdammers vooral, zijn dochter Thérèse is de portretschilderes van niet minder voorname

en vermogende, Lizzy Ansingh exposeert hier een paar bijzonder frissche portretjes, behalve enkele poppencomposities en een enkele dierengroep. Het werk van Georgine, zuster van Thérèse, is quantitatief niet imposant; het wordt door den lijfcriticus gequalificeerd als „goede beeldhouwwerken”. Dit kan heel veel en heel weinig beteekenen, in dit geval beduidt het, gelcof ik, heel weinig; maar ik zou voor het minst willen zeggen, dat ze soms gevoelig en niet zonder charme zijn, maar zwak.

Er is een zaal bijna geheel volgehangen met de portretten van den vader, en een andere met die van de dochter, daartusschen is o.a. een zaaltje voor de kleindochter, maar ik veronderstel nu even, dat wij die tusschenvertrekken niet door behoeven, of ze zonder rondkijken doorgaan; welke is dan de eerste indruk, dien wij van het verschil tusschen die beide eerste krijgen? Het kan voor ons moderner menschen niet anders zijn, dan dat wij de portretten der dochter meer levend vinden. Het impressionisme heeft zich doen gelden; en wat misschien nog meer is, de zeer burgerlijke en tamme romantiek van het midden 19e eeuwse Holland heeft afgedaan. De romantiek vertoont zich in de portretkunst van Schwartze echter slechts zelden van den onnoozelsten kant, terwijl hij in enkele schilderstudies en in enkele kindportretten (ik bedoel die in de eerezaal!), ook in dat van een ouden heer en een jong meisje, een fijn en warm palet toont. Er zijn teere en heldere vleeschtonen op te merken in sommige van die kleinere en minder afgewerkte portretten, en er is een zeegezicht, waar het water door de zon in twee partijen verdeeld is, een lichtende en een zwaar-donkere; vooral de verlichte golven in de verte zijn mooi levendig geschilderd en de overgangstoonen zijn zeer knap gedaan, al is effectbejag er niet vreemd aan. Nu wil ik echter niet zeggen dat deze portretschilder, ook daar waar men geen zulke moderner eigenschappen in zijn faire opmerkt, van middelmatig belang zou blijken.